

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Konflikt mezi rodiči a výběr základní školy dítěte

Spory o děti patří v soudní praxi k těm nejhorším. Tím spíše bývá kladen důraz na rychlé rozhodování obecných soudů, neboť v tomto případě více než v jiných hrozí nebezpečí z prodlení. Ústavní soud České republiky se nedávno, v nálezu sp. zn. IV. ÚS 3749/17, vyjádřil ke střídaté péči a také k rychlosti rozhodování obecných soudů. V tomto konkrétním případě bylo dítě – předškolní holčička – svěřeno do střídaté péče obou rodičů, kteří bydleli v Brně a Olomouci. Pro děvče to znamenalo každotýdenní přesun v rámci těchto moravských měst, vzdálených od sebe asi 80 kilometrů. Přestože starší judikatura Ústavního soudu České republiky připouští střídatou péči v místech takto od sebe vzdálených (viz například nálezy sp. zn. I. ÚS 1506/13, kdy se jednalo o Olomouc a Českou Lípu), problém nastává v situaci, kdy má dítě nastoupit do školy. Přestože již zmíněný starší judikát ani střídatou péči v takovém případě nevyklučuje, poukazuje na možnost individuálního vzdělávání či docházku do dvou škol, v praktické rovině by takový způsob výuky i začlenění do kolektivu mohl být pro dítě velice obtížný.

Rodiče nezletilé s ohledem na blížící se školní docházku navrhli změnu ve výchově dcery, aby byla svěřena do péče jen jednoho z nich, v jehož bydlišti by také docházela do školy. Vzhledem k tomu, že o této věci nebylo pravomocně rozhodnuto do nástupu dítěte do školy, hrozilo, že děvče bude muset začít navštěvovat obě základní školy, v Brně a v Olomouci. Matka pro dceru požádala o odklad školní docházky, s čímž otec nesouhlasil. Matka proto podala návrh na předběžné opatření, jemuž ovšem soud prvního stupně nevyhověl, zejména s ohledem na vyspělost dítěte a na fakt, že neshody rodičů nemohou být důvodem odkladu. Na základě podaného odvolání Krajský soud v Brně předběžné opatření vydal a nahradil jím souhlas otce s odkladem nástupu do školy.

Proti předběžnému opatření podal ústavní stížnost kolizní opatrovník nezletilé. Stížnosti bylo vyhověno, a to zejména z následujících důvodů: Předběžné opatření nemělo být dle názoru Ústavního soudu vůbec vydáno, neboť v plném rozsahu nahradilo případný rozsudek – již z tohoto procesního pochybení tedy bylo na místě napadené usnesení zrušit. Usnesení byly vytýkány i další procesní vady.

Dále, a to je podstatnější, se Ústavní soud poměrně obsírně vyjádřil k celému sporu i rozhodování obecných soudů. Především poukázal na porušení základního kritéria při rozhodování ohledně nezletilých, a to hájení zájmu dítěte: „Nelze akceptovat dodatečný odklad školní docházky jen proto, že nejprve rodiče, a poté soudy nebyly schopny (ani předběžně) včas poměry nezletilé upravit tak, aby se mohla řádně vzdělávat na základní škole v běžném režimu, tedy od šesti let věku... Nezletilé útlého věku, navíc silně zatížené konfliktem rodičů, nelze bez dalšího ze dne na den obrátit život naruby a sdělit jí, že do školy již chodit nebude, ačkoliv na ní byla připravována a tři měsíce ji také dobře zvládala a že přijde o všechny spolužáky, protože rodiče nejsou schopni dohody ohledně její péče.“

Také se soud zabýval otázkou důvodnosti odkladu školní docházky. Dospěl k závěru, skutečnost, že se rodiče nedohodli na tom, do jaké školy bude dítě chodit, nemůže být důvodem odkladu, neboť se tak může stát pouze kvůli tělesné nebo duševní nevyspělosti k plnění povinné školní docházky.

Na závěr se soud také vyjádřil v obecné rovině k možnosti dočasně rozhodnout o výlučné péči:

„Obecné soudy by měly zvážit, zda namísto řízení o nahrazení souhlasu otce s dodatečným odkladem školní docházky, by celou situaci nevyřešila zatímní úprava výlučné péče jednoho z rodičů s široce upraveným stykem druhého rodiče. Nezletilá by tak mohla řádně dokončit první ročník v jedné základní škole, získat potřebnou jistotu a pevné zázemí do svého života.“ I v tomto je také patrný určitý odklon od dříve vyjádřeného názoru Ústavního soudu s výraznou preferencí střídavé péče před péčí výlučnou.

Za důležité považuji i to, že na rozdíl od výše zmíněného judikátu, který považuje za schůdnou cestu i návštěvu dvou základních škol najednou, upřednostňuje tento senát Ústavního soudu „zajištění stálého prostředí, v němž by mohla nezletilá rozvíjet své vztahy v rodině, se spolužáky“.

JUDr. Michaela Balousová,
advokátka

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Průlomový postup Ústavního soudu ve věci práva na zákonného soudce a spravedlivý proces](#)
- [Limity přístupu k Ústavnímu soudu při ustanovení procesního opatrovníka](#)
- [Judikatura ÚS ve věci udělování státního občanství](#)
- [Nález Pl. ÚS 2/25: když Ústavní soud dokáže být skutečným ochráncem lidské důstojnosti](#)
- [Mobilizace ozbrojených sil v ČR a postavení odmítačů boje: právní analýza a návrhy legislativních úprav](#)
- [Zákaz změny k horšímu \(reformace in peius\) se neuplatní u nákladových výroků](#)
- [Make Důvodová zpráva great again](#)
- [Nález Ústavního soudu k privilegovanému postavení pohledávek státu v insolvenčním řízení](#)
- [Další „válka“ soudů - tentokrát o tarifní hodnotě ve věcech neoprávněných zásahů do osobnostních práv](#)
- [Pravý souběh funkcí - Ústavní soud vyjasnil otázku kogentních limitů smluvní volnosti](#)